

Motion till riksdagen 2020/21:3947

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

med anledning av skr. 2020/21:90 Nordiskt samarbete 2020

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag åt regeringen att ta initiativ till en nordisk krisberedskapskommitté under respektive nordisk statsminister och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett statsministrarnas samråd under ledning av ordförandelandet i Nordiska ministerrådet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att samordna genomförandet av EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att långsiktigt stärka det nordisk-baltiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillvarata Nordens attraktionskraft och främja handel, innovationer och Norden som besöksmål och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtida relationer med Storbritannien och ökat nordiskt samarbete inom ramen för EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en långsiktig nordisk forskningsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att stärka den nordiska språkförståelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en nordisk kulturkanon i de nordiska skolorna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att Norden ska vara världsledande inom frågor som rör djurskydd och djurens välbefinnande och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre

- utsträckning än i dag ska harmonisera djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheter till och former för ett gemensamt nordiskt lagråd för förebyggande av gränshinder och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet ska verka för ett fördjupat och förstärkt nordiskt samarbete mot terrorism, terrorresor och radikalisering och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att långsiktigt verka för en gemensam nordisk yttre gräns och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa långsiktiga förutsättningar för ett djupare nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete som också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samordna nordisk krisberedskap och se över möjligheten till gemensamma nordiska beredskapslager och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta för att utvidga svanmärkningen till nya produktgrupper inom området cirkulära produkter och verka för att bedömningarna görs med hög och stigande vetenskaplig kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska slopa avfallsskatten och underlätta handel med avfall inom Norden och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en dialog med de andra nordiska länderna för att utveckla gemensamma miljöstandarder för fiskerinäringen och utveckla förvaltningssystemen i de olika länderna så att de harmonierar med varandra, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta för att förstärka samarbetet inom Norden vad gäller kvalitetssäkring av förutsägelser om effekter av havsförsurning bl.a. genom gemensamma forskningsmiljöer och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska anpassa den svenska klimatpolitiken efter Nordiska ministerrådets slutsatser om de sätt på vilka Norden bäst kan bidra till klimatförbättring och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skydd av Arktis unika miljö och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att urfolk i Arktis ska kunna verka fritt och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bevarandet av kultur hos folken i Arktis och tillkännager detta för regeringen.

Coronapandemin – vår tids stora påfrestning för det nordiska samarbetet

De nordiska statsministrarna tillkännagav 2019 att Norden 2030 ska vara världens mest hållbara och integrerade region. Coronapandemin har dessvärre inneburit ett kraftigt bakslag för det nordiska samarbetet, såväl psykologiskt som i den konkreta vardagen. Nya barriärer har uppstått och friktion har skapats mellan länderna och deras befolkningar till följd av att vi på regeringsnivå inte koordinerade våra strategier mot pandemin från dag ett utan har valt olika sätt att hantera situationen och mobiliteten vid gränserna.

Många av de besvärligheter som existerat och fortsatt existerar mellan länderna är inte resultat av överlagda politiska beslut, utan snarare just av det faktum att länderna inte samordnat sig innan nya nationella lagar stiftats eller restriktioner införts. Därtill är i princip hela Norden bundet av direktiv som antagits av EU, men det saknas i mångt och mycket en nordisk koordinering när dessa ska införas i nationell rätt. Samma sak är det med ordinarie nationell lagstiftning.

Nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd

För att komma till rätta med situationen och för att underlätta vid framtida kriser föreslår vi att det upprättas en nordisk krisberedskapskommitté direkt under statsministrarna. En modell skulle kunna vara att flytta Gruppen för strategisk samordning (GSS), som i dag lyder under Justitiedepartementet och inrikesministern, till Statsrådsberedningen och utvidga dess uppdrag till att inbegripa samordning på nordisk nivå. Den nordiska koordineringen i GSS skulle främst fokusera på samordning av insatserna i samband med kriser.

Vid större internationella kriser är det vår mening att statsministern i det land som är ordförandeland i Nordiska ministerrådet omgående ska initiera ett samråd mellan de nordiska statsministrarna. Syftet är att utröna om det finns förutsättningar för ett likartat förhållningssätt och ett synkroniserat myndighetsarbete. Om så är fallet ska den nordiska krisberedskapskommittén ta vid. Om inte bör statsministrarna i god tid informera varandra om nationella åtgärder som kan påverka grannlandet, dess befolkning eller det nordiska samarbetet överlag. Dessa mekanismer hade sannolikt gjort skillnad under pandemin.

Koordinering av EU-direktiv

Utöver ovannämnda förslag för att hantera ett Norden i kris behöver vi även bli bättre på att samverka i normaltillstånd. Vi vill att regeringen utreder möjligheten att skapa rutiner för att koordinera införlivandet av EU-direktiv i de nordiska ländernas lagstiftning, så att det inte uppstår oönskade olikheter. Vi menar att det finns stora vinster i att nya lagförslag kompletteras med en konsekvensanalys av hur de kommer att påverka relationerna till de nordiska grannländerna samt hur lagstiftningen slår mot människor och företag som bor och verkar över gränserna i Norden.

Norden i handel och ekonomi

Det är hög tid att våra nordiska länder inser och faktiskt, inte bara på ett retoriskt plan, tar vara på Nordens enorma potential. Norden är en ekonomisk stormakt med internationella mått mätt. Med våra 27 miljoner invånare är vi tillsammans världens elfte största ekonomi (BNP) och är rankade som nummer fyra i EU. Samtidigt är de nordiska länderna varandras näst viktigaste handelspartner efter EU. De nordiska ländernas handel med varandra är större än vår handel med Brasilien, Ryssland, Indien och Kina tillsammans. Det visar på betydelsen av de nordiska handelsförbindelserna och vilken outnyttjad potential som ligger i ett utökat nordiskt samarbete. Vi måste därför säkerställa att det nordiska samarbetet inte blir långvarigt lidande på grund av pandemin och definitivt bättre rustat inför nästa.

Sverigedemokraterna vill att ambitionsnivån vad gäller det nordiska samarbetet växlas upp. Vi vill inte bara återgå till det samarbete vi hade innan pandemin bröt ut – vi vill lägga i en högre växel. Vi vill se ett fördjupat nordiskt samarbete, såväl i kristid som till vardags, och är öppna för att diskutera alla initiativ och mekanismer som går i den riktningen.

Sverigedemokraterna ser väldigt positivt på Nordens roll i, och samarbeten med, omvärlden, inte minst det nordisk-baltiska samarbetet, detta särskilt i en tid av oro och instabilitet i Östersjöregionen. Samarbetet mellan de nordiska länderna och Baltikum är ett samarbete som kan utvecklas på både regeringsnivå och parlamentarisk nivå i alla formella och informella format som vi har tillgängliga och kan utveckla.

Sverigedemokraterna vill utreda möjligheterna att Norden gemensamt med de baltiska staterna också ser över möjligheterna att upprätta ett gemensamt cyberförsvar.

Storbritanniens EU-utträde sätter ännu ljus på andra former av samarbeten på kartan än inom ramen för Europeiska unionen. De svensk-brittiska och nordisk-brittiska relationerna kan behöva hitta nya, fler och starkare former. Tillsammans har vi en lång historia av utbyte med Storbritannien, omfattande handel och mycket gamla historiska relationer till stora delar av det förenade brittiska kungariket. En starkare och mer samordnad nordisk röst i EU är allt viktigare, då alltmer makt har koncentrerats till unionen på bekostnad av de självständiga nationalstaterna. Då våra nordiska länder delar såväl samhällssystem som värderingar och landsgränser har vi mycket att vinna på att samordna och koordinera oss såväl i arbetet på EU-nivå som i följderna efter beslut i EU, såsom inför implementeringar av direktiv. Ett gemensamt nordiskt lagråd skulle också tjäna den samverkan, lagstiftningsprocessen och det proaktiva gränshinderlösandet väl.

Nordens attraktionskraft – innovation och besöks mål

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses som en politiskt stabil region med långvarig demokrati. Norden ses som intressant också för våra innovationer och handelsutbyte samt i egenskap av besöks mål. Naturligtvis har coronapandemin slagit in som en broms och kraftigt påverkat resandet och utbytet till vår region, liksom i världen i övrigt. Den nordiska attraktionskraften och vår långa tradition av diplomati tjänar emellertid såväl diplomatiska kontakter som ökad handel över tid då vi inte sällan är förknippade med kvalitativ industri, varor och tjänster, numera inte minst inom teknikindustrin och den digitala utvecklingen. Sammantaget har vi ett flertal styrkor.

Det gäller förstås också Norden som besöksmål. Inom ramen för samarbetet bör vi se över möjligheterna att öppna ett Nordic Innovation House till stöd för nordiska startup-företag i Europa liknande det man gjorde i New York, detta för att stärka det nordiska varumärket även på vår egen kontinent men också för att göra Norden mer synligt utanför Nordens gränser. Stora nordiska kultur- och profileringsåtgärder som Nordic Cool eller Nordic Matters som hölls på Southbank Centre i London och nyinvielsen av Nordic Heritage Museum i Seattle under 2018, där man framhäver olika fenomen, arv och miljö som är unika för Norden, bör uppmuntras, liksom Nordic Innovation House – detta för att sprida intresse och förståelse för nordisk kultur, innovation och design i omvärlden, inte minst i syfte att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner. Våra möjligheter att marknadsföra resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, är utan tvekan viktiga pull-faktorer för att förstärka framför allt turism och besöksnäring i Norden. Förslag kan mejslas fram redo att sjuasättas i takt med att vaccineringen och resandet efter pandemin återigen tilltar.

Nordisk utbildning och forskning

Sverigedemokraterna ser mycket positivt på att främja och stödja forskning inom Norden och inte minst forskningen vid de nordiska forskningsinstitutionerna och betydelsen av det arbete som t.ex. Nordforsk bedriver och har bedrivit under årens lopp. Vi ser också behovet av att bibehålla och stärka forskningsinstitut som detta.

De förutsättningar som de nordiska forskningsorganen ger för samarbetet inom nordisk forskning i stort och forskarutbildning är något som Sverigedemokraterna ser ett stort värde i. Nordforsk bör ges förutsättningar att fortsätta verka som en samlad kraft som för forskare från de nordiska länderna samman för högkvalitativa studier vilka för både Norden och Sverige framåt i utvecklingen.

Samtliga nordiska länder har framstående forskare inom flertalet olika områden, med Nobelpristagare sprungna ur flera av våra länder. Det finns således betydelsefull forskningstradition av både grund- och spetskaraktär, en mycket stabil grund att bygga vidare det nordiska forskningssamarbetet på. Det bör också vara en prioritet att verka för ökad samverkan mellan lärosäten i Norden, för att stärka såväl språk- som utbildningsutbyte. Utan ett integrerat språk-, utbildnings- och praktikutbyte tunnans såväl synergieffekter som den naturliga folkliga förankringen av det nära nordiska utbytet på sikt ut.

Det nordiska kultursamarbetet – kulturarv och språkgemenskap i fokus

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och – ska erkännas – kantas av ömsom fred, ömsom krig, men från varje epok har dragits lärdomar och årsring lagts till årsring, samtidigt som djupa likheter vuxit fram mellan de nordiska nationerna. Det nordiska samarbetet bygger – pandemin till trots – således på stabila fundament, och ett av de fundamenten är de kulturella likheterna. Sverigedemokraterna förespråkar ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet där vi menar att den nordiska språkförståelsen kan förbättras, en nordisk kulturkanon införs som en naturlig utveckling av

den litteraturkanon som redan existerar och ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål kan ske. Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det naturligt att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Det nordiska kultursamarbetet utgör hörnstenen i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Kultursamarbetet återspeglar den grund av gemensamma värderingar som våra nordiska länder står på.

Sverigedemokraterna ser positivt på den gemensamma nordiska kultursatsningen i Kanada 2021 med fokus på urfolksfrågor, konstnärlig innovation, inkludering och hållbarhet samt förstärkning av de nordiska relationerna på flera olika platser i Kanada. På grund av pandemin är satsningen framflyttad ett år, men det är trots allt fortsatt viktigt att den blir av som planerat om än förskjuten tidsmässigt.

Den neddragning i kulturbudgeten som gjorts av Nordiska ministerrådet till följd av att miljö- och klimatbudgeten expanderat kraftigt är en neddragning vi menar är djupt olycklig och skadar det nordiska samarbetet på sikt. Om vi ska kunna fortsätta att utveckla vårt gränsöverskridande samarbete på kultur- och utbildningsområdet, måste även de ekonomiska förutsättningarna för det finnas på plats. Nu har man i stället slagit in på ett sluttande plan. Den budgetneddragning som nu är verklighet försvårar samverkan och utveckling på de arenor som är grunden för det nordiska samarbetet och dess legitimitet och återväxt i de yngre generationerna.

Nordisk språkförståelse

Språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken med varandra är en nyckelfaktor i den nordiska gemenskapen och det nordiska samarbetet. En stark språkförståelse fungerar som smörjmedel för vår gemensamma kommunikation och minskar transaktionskostnader inom såväl handel som arbetsmarknadernas integration och det kultur- och utbildningspolitiska samarbetet. Flera av de nordiska språken är nära besläktade och förstås relativt lätt av invånare i andra nordiska länder. Att Nordiska rådet också uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden är mycket positivt och bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna. Samtidigt kan vi konstatera att den nordiska språkförståelsen befinner sig i ett skört läge, då den avtar bland yngre generationer och särskilt svenskans ställning i Finland går tillbaka. Vi ser det som principiellt viktigt att understryka alla de nordiska språkens unicitet och okränkbara värde, men vill samtidigt verka för ökade insatser för att förstärka och förbättra den nordiska språkförståelsen, detta redan från den tidiga skolåldern.

Inom Nordiska rådet är sedan länge skandinaviskan etablerad som officiellt arbetsspråk. Sverigedemokraterna ser betydelsen av att bibehålla den ställning som skandinaviska har som det primära arbetsspråket inom Nordiska rådet. Att aktivt sträva efter ett gemensamt arbetsspråk underlättar och har många fördelar för ett litet språkområde globalt. Samtidigt är idag finländskan och isländskan att betrakta som officiella nordiska språk inom det nordiska samarbetet och numera reglerade som det fullt ut. Därtill är direktiv på plats om att förenkla arbetsgång och tillgång med hänsyn till de

finska och isländska språken utifrån ett demokratiskt perspektiv. Det är viktigt att de länder som inte ingår i den skandinaviska språkgemenskapen ändå ska kunna delta i samarbetet på samma villkor som de skandinavisktalande länderna och kunna verka på lika villkor som parlamentariker från de skandinaviska länderna.

Norden i skolan

Den nordiska språkförståelsen behöver stärkas i flera delar av samhället. Språkförståelse och gemensam kommunikation är en bärande del av den gemensamma nordiska identiteten och en kulturmarkör som underlättar så mycket annat i samarbetet. I skolan ska vi verka för att bredda utbudet av nordiska studier. Den nordiska gemenskapen bör i skolan stärkas på handfasta vis genom undervisning i nordisk kultur, historia och språk, och inom ramen för utbildningsutbytet bör man också se över omfattningen och studiebesök till nordiska instanser. Det officiella nordiska samarbetet och däribland Nordiska rådet och ministerrådet bör vara lika självklart och känt som Europa-parlamentet. Att ha som långsiktigt mål att bredda möjligheten till elevutbyten mellan skolor och lärosäten inom Norden för att stärka språkförståelsen, men också öka kunskapen om kultur och samhälle, bör vara prioriterat. Norden ska inte vara något främmande inom det svenska skolväsendet, utan något återkommande som man naturligt kan känna en stark samhörighet med.

Nordisk kulturkanon

För över ett decennium sedan beslutade den borgerliga danska regeringen med stöd av Dansk Folkeparti att låta sju kommittéer påbörja arbetet med att ta fram förslag på verk som kunde anses som en särskilt värdefull del av det danska kulturarvet och tillsammans utgöra en dansk kulturkanon. När arbetet presenterades hade antalet områden ökat till nio, och varje område innehöll en lista på tolv verk. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur.

Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog starkt till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare hade varit i närheten av. Trots de starka känslor som initialt omgav projektet har den färdiga kulturkanonen blivit väl mottagen i stora delar av det danska samhället. De danska kulturinstitutionerna har tagit kulturkanonen till sig och har med avstamp i denna skapat flera nya uppsättningar och verk. Även de danska skolorna som fått kulturkanonen tilldelad sig i bokform har dragit nytta av projektet, och många skolor använder den i dag som en utgångspunkt i sin undervisning. I dag har också en Danmarkskanon som samlar och förmedlar värden i dansk identitet tagits fram.

I samband med beslutet om den danska kulturkanonen föreslog också den dåvarande danska undervisningsministern Bertel Haarder att en gemensam nordisk litteraturkanon skulle tas fram. Haarder kommenterade bakgrunden till förslaget på bl.a. följande sätt:

Den nordiska litteraturantologin är ett viktigt initiativ som ska medverka till att öka språkförståelsen mellan länderna och värna det gemensamma kulturarvet. Kanske det nordiska håller på att drunkna i sin egen framgång: Det har blivit så självklart att det för somliga kan förefalla osynligt. Jag hoppas därför att den nordiska litteraturkanonen väcker både inspiration och debatt i en tid när den nordiska kulturgemenskapen behöver synliggöras och förstärkas.

Alla fem nordiska regeringar ställde sig bakom satsningen, och finansieringen skedde via Nordiska ministerrådet. Den nordiska litteraturkanonen presenterades 2008 och bidrog till både en ökad debatt och ett ökat intresse kring den nordiska kulturen. Sverigedemokraterna menar att de argument som Bertel Haarder framförde 2005 är giltiga än i dag och att Nordiska ministerrådet borde följa upp satsningen på den nordiska litteraturkanonen genom att med inspiration från den danska modellen ta fram en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. Den nuvarande strategin för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men vi ser samtidigt förbättringspotential och ser därför med intresse på den kommande strategiplaneringen mellan Nordiska rådet och ministerrådet.

Nordiskt djurskydd i världsklass

Djurskyddet inom de nordiska länderna har långa anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor, och på vissa områden har Norden halkat efter.

Sverigedemokraterna menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande. Ett problem är att det fortfarande finns stora skillnader beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av denna mellan de nordiska länderna. Skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd, då ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna.

Reglerna kring slakt och kastring, pälsdjursuppfödning m.m. är andra områden där våra nordiska länder skiljer sig åt och kunde vinna mycket på att ta ett gemensamt grepp kring förbättringspotentialen. Även reglerna och formerna för uppföljning av djurskyddslagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna. Sverigedemokraterna vill motverka alltför stora skillnader mellan de nordiska länderna och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

Ett Norden utan trösklar och hinder

Norden är sedan länge – och utvecklas alltmer mot – en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, men regelverken är i mångt och mycket fortfarande utformade

utifrån att medborgare och företag rör sig inom ett och samma nordiska land. Arbetet med att avlägsna onödiga gränshinder är dock ett högt prioriterat mål i det nordiska samarbetet, med undantag för rådande tider under pandemin, och varje år avskrivs ett antal omotiverade gränshinder mellan länderna. Sverigedemokraterna ser med intresse på hur Gränshinderrådet kommer att lyckas under nuvarande mandat. Samtidigt ser vi en generell problematik i att man i arbetet med att undanröja hinder alltför ofta ligger steget efter och tvingas lösa gränshinder retroaktivt. Vi vill därför etablera ett nordiskt lagråd som proaktivt på förhand kan skanna kommande lagstiftning i våra respektive länder för att i ett tidigt skede upptäcka och undanröja nya gränshinder och utreda formerna för detta. Ett nordiskt lagråd ökar möjligheterna att i ett tidigt stadium motverka gränshinder innan de har hunnit skapas och etableras.

Det nordiska lagrådet ska parallellt med arbetet för att motverka nya gränshinder också verka för att stödja Lagrådet i dess arbete med att upplösa existerande gränshinder. Goda exempel på när man har lyckats lösa regionala gränshinder med samverkan över nationsgränserna bör lyftas fram och uppmuntras i gränsområden där det sker stor rörlighet mellan våra länder.

Att arbeta för att undanröja hinder som hämmar gränsöverskridande sysselsättning, tillväxt, utbildning och besöksnäring är alltså helt centralt. Samtidigt är det utifrån vår utgångspunkt fundamentalt att balansera det mot den nationella kontrollen, det nationella självbestämmandet och subsidiaritetsprincipen. Därutöver är det, för att avlägsnandet av gränshinder ska fungera, nödvändigt att de nordiska länderna känner tillit till varandra och att de yttre gränskontrollerna gentemot Europa och världen fungerar tillfredsställande. I det avseendet har Sverige brutit genom en oansvarig migrationspolitik och, nu det senaste året, en avvikande strategi i bekämpningen av pandemin, i förhållande till våra grannländer, vilket har påverkat tillit och tålamod.

Säkerhetspolitisk samverkan i en ny tid

Vi har de senaste åren sett hur Islamiska staten (IS) har rekryterat medlemmar, inte minst i Sverige. Diskussionen kring hur dessa individer med barn antingen ska hållas kvar där de har stridit eller få återvända till Norden efter de terrorhandlingar som de har begått har varit en politisk fråga högt uppe på dagordningen i våra länder. Vi har de senaste åren sett hur personer i nordiska länder radikaliserats och valt att stödja terrorism, antingen genom aktiviteter inom Norden och Europa eller genom att resa utanför Europas gränser. Sverigedemokraterna har verkat för ett ökat samarbete mot detta mellan de nordiska länderna. Med ett näst intill besegrat IS har problemet med terrorresor till Mellanöstern avtagit. I stället har vi sett en ökande våg av återvändande terrorister till Norden. Det är viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor, såväl från som till Norden. Här har Sverige ett stort ansvar då vi i normala fall genom öppna gränser och bristande id-kontroller jämte en omfattande immigration saknat förmåga att upprätthålla kontroll och trygghet, vilket har lett till att frågan om gränskontroller mellan de nordiska länderna har aktualiserats. Målet måste vara fungerande yttre gränskontroller i EU och en gemensam nordisk yttre gränskontroll, så att passfrihet och smidig rörlighet inom Norden kan återupprättas, men på kort sikt kommer gränskontroller tyvärr ändå att krävas. Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder

mot terrorrörelser och radikalisering, detta för att göra arbetet så effektivt som möjligt. Det här är viktigt ur flera perspektiv, dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak och för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, dels för att värna säkerheten i Norden, förhindra ytterligare radikalisering och minska risken för terrorbrott i Sverige och Norden. Politisk islam vinner också framsteg genom civilsamhället i framför allt Sverige, och även här behöver vi utbyta erfarenheter och modeller för att förebygga att västerländska fri- och rättigheter begränsas i Sverige och Norden på kort och lång sikt.

Nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten samt bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Sverigedemokraterna vill, i likhet med vad som fördes fram i Stoltenberg rapporten för drygt tio år sedan, öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era.

Nordefcosamarbetet som lanserades 2009 har varit en viktig byggsten i det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet och har ännu utvecklingspotential. Vi välkomnar också att det har skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna de senaste åren. Under det svenska ordförandeskapet i Nordefco under 2018 gjordes två strategiska studier, men vi anser att Sveriges initiativförmåga ytterligare kan skärpas och utökad samordning intensifieras. Sverige bör i det även understryka vikten av fortsatt goda och utvecklade relationer och samarbetsavtal med Baltikum.

Sverigedemokraterna välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit, förstärkts och fördjupats under de senaste åren. Vi ser särskilt positivt på det fortsatta och fördjupade försvarssamarbete som har utvecklats mellan Sverige och Finland och vill i förlängningen se ett försvarsförbund mellan länderna. Det kompetensutbyte som sker via studiebesök och gemensamma övningar bör vara av hög prioritet i det svensk-finska försvarssamarbetet både i nutid och för framtiden.

Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp, så kommer övriga länder att bistå med relevanta medel. Solidaritetsförklaringen är ännu någorlunda allmänt hållen, men närmare avtal har samtidigt slutits och ökad samverkan skett inte minst norr om polcirkeln, vilket är en glädjande utveckling. Det rör mekanismer vid kriskonsultationer, användning av landningsbaser och försörjningstrygghet vid materielbrist. Sverigedemokraterna anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att det samtidigt finns möjligheter att ta försvarssamarbetet till nästa nivå. Undertecknandet av Vision 2025 är ett sådant steg. Vi anser att fler steg kan tas med de övriga nordiska länderna i syfte att skapa förutsättningar för ett nordiskt försvarssamarbete som långsiktigt också omfattar ömsesidiga försvarsgarantier. En sådan försvarsgaranti skulle inte nödvändigtvis behöva inkludera samtliga nordiska länder i ett inledande skede utan kan påbörjas genom att ett par nordiska länder – t.ex. Sverige och Finland – går före.

Nordisk krisberedskap

Coronapandemin, som har drabbat världen globalt, men inte minst slagit hårt mot stora delar av Europa och de nordiska länderna, visar behovet av samverkan inom Norden. Att våra respektive länder väljer olika vägar att bemöta en pandemi beror möjligen på ländernas olika bedömningar och inrikespolitiska kulturer och är naturligtvis fullt legitimt givet att vi är självständiga stater. Samtidigt har vi både hjärtat och nyttan i Norden vid sidan av nationen och när de nordiska länderna väljer olika vägar i hanteringen av större nationsöverskridande kriser är det av största vikt att det nordiska samarbetet står fast och fortsättningsvis fungerar. Med målet att vara världens mest integrerade region är det av stor vikt att det får avgörande nytta i praktiken i situationer som denna. En nordisk krisberedskap ska skapa förutsättningar för försörjning av bl.a. medicin och sjukvårdsmateriel till de nordiska invånarna. Ett annat gott exempel på nödvändigheten av en starkare nordisk krisberedskap är från den varma sommaren 2018. Efter omfattande skogsbränder och stora nationella påfrestningar i Norden syntes med all tydlighet behovet av samverkan, särskilt med våra närmaste grannar. Otaliga skogsbränder härjade samtidigt i flera av våra nordiska länder, och assistans fick begäras från östra och södra Europa för att övermannå lågorna. Tack vare brandflyg, brandbilar och frivilliga krafter från andra länder kunde bränderna bekämpas och ännu värre katastrofer undvikas. Samtidigt illustrerade situationen att det finns ett stort värde i och behov av att vi nordiska grannländer i mycket högre grad upprättar en gemensam krisberedskap som utan onödiga hinder kan operera över våra gränser. Räddningstjänst-samarbetet Nordred möjliggör förvisso värdefullt räddningstjänstutbyte, men långt ifrån tillräckligt i förhållande till vad som skulle kunna organiseras och behövas vid kriser och katastrofer av dignitet och vidsträckthet. Det gäller även sjukvården. Beroende på var i Norden medborgare bor råder olika förutsättningar, som t.ex. skillnader mellan städer, landsbygd och glesbygd. Därför är det viktigt att satsa på jämlik vård för alla, oavsett belägenhet. Genom att öka det nordiska samarbetet inom området öppnas nya möjligheter. Det kan exempelvis röra sig om att göra det enklare att få vård i andra nordiska länder, men där hemlandets sjukvårdssystem står för kostnaden. I dagsläget finns samarbeten mellan exempelvis ambulanssjukvården och olika sjukhus i Norden; dock finns det alltid potential till vidareutveckling.

Sverigedemokraterna och vår partigrupp i Nordiska rådet, Nordisk frihet, menar att vår samlade beredskap behöver inventeras, samordnas och koordineras. Vi menar också att vi skulle tjäna på att bygga upp viss beredskap tillsammans, såsom en gemensam brandflygsflotta, där vi skulle få ut avsevärt mycket mer förmåga och effekt genom att samverka kring resursförmåga än om varje nordiskt land ska bygga upp och upprätthålla beredskap som är svår att försörja på egen hand. Vi är från Sverigedemokraternas sida också beredda att uppdra åt regeringen att se över möjligheten till gemensamma beredskapslager där synergi- och samordningseffekter är betydande utifrån logistiska och ekonomiska perspektiv. Gemensamma nordiska lager kunde komplettera, inte ersätta, nationella eller lokala beredskapslager.

Vi föreslår vidare riksdagen att tillkännage för regeringen som sin mening att ansvariga statsråd ska bejaka de initiativ som har tagits inom ramen för Nordiska rådet och se över gemensamma resurser och var våra länder kan samverka samt ta initiativ till att avlägsna de gränshinder som eventuellt kan fördröja samverkan vid kriser.

Miljö och klimat för ett hållbart Norden

Hållbara cirkulära flöden förutsätter en helhetssyn. Åtgärder i en del av ett cirkulärt flöde som inte tar hänsyn till effekter i andra delar av flödet har stor risk att vara ineffektiva och rent av kontraproduktiva.

Det nordiska miljömärket Svanen för miljövänliga produkter kan bidra till hållbar konsumtion, inte minst genom märkning av cirkulära produkter. Dessa produkter är ofta innovativa, och det är svårt att intuitivt bedöma vilken miljönytta en ny cirkulär produkt ger. Bedömningen är komplex, och en produkt kan vara positiv ur ett perspektiv men negativ ur ett annat. Avancerade helhetsanalyser och systemanalyser måste göras för att rätt bedöma den samlade miljövänligheten hos en produkt. Därmed kan svanmärkningen spela en stor roll, eftersom sådana bedömningar ligger utanför räckvidden för den vanliga konsumenten och upphandlaren. Utan dessa avancerade helhetsanalyser kan utfallet av konsumentens val bli slumpmässigt och då är det tveksamt om det ens finns konsumentmakt. Vi sverigedemokrater anser därför att det vore mycket positivt om svanmärkningen utvidgas till nya produktgrupper inom området cirkulära produkter. Dessutom är svanmärkets stora legitimitet en av de största tillgångarna och måste värnas. Av dessa skäl är det av största vikt att svanmärkningens bedömningar baseras på minst lika hög vetenskaplig kvalitet som i dag och att bedömningarna utvecklas i takt med vetenskapens utveckling.

En helhetssyn är lika nödvändig för att avfallshanteringen ska vara hållbar. Nordiska rådet antog hösten 2020 en rekommendation om strategier för återanvändning. Enligt den rekommenderar Nordiska rådet att avfallsexport endast bör ske till verksamheter som kan dokumentera återvinning eller försvarbart bortskaffande av avfallet. Styrkan i ett sådant nordiskt samarbete är att länder inom Norden ska kunna specialisera sig och hjälpa varandra med omhändertagandet. På så sätt kan avfallet lättare bli en resurs. När det fungerar väl torde handeln med avfall i Norden öka. Redan i dag exporterar Norge stora mängder avfall till svenska förbränningsanläggningar, där avfallet förbränns under bästa möjliga förhållanden för rökgasrening och alstring av energi. Den svenska regeringens politik har i stället i praktiken minskat möjligheterna för att övriga nordiska länder ska kunna fortsätta att exportera avfall till ett försvarbart bortskaffande i Sverige i och med att den införde en avfallsskatt. Risken för deponiläggning och brottslighet inom området ökar därmed. En politik som syftar till att främja återvinning på nationell nivå blir således kontraproduktiv för en försvarbar avfallshandling i ett nordiskt och internationellt sammanhang. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska slopa avfallsskatten och i stället underlätta handeln med avfall inom Norden, så att avfallshandling i ett helhetsperspektiv blir miljömässigt försvarbar.

Hållbara havsnäringar

Fiske är en traditionell och viktig näring i alla våra nordiska länder. Ekonomisk, miljömässig, social och kulturell hållbarhet måste säkerställas. De nordiska fiskarna fiskar ofta på samma vatten. De nordiska länderna kan underlätta hållbarhet genom samarbete om regler och målsättningar såväl som kunskapsinhämtning.

Många fiskbestånd är hårt ansträngda i dag, vilket kan leda till att de inte kommer att kunna utnyttjas som resurs i framtiden. Det östra torskbeståndet i Östersjön har redan nära nog kollapsat och oroande signaler kommer om torskbestånd i Västerhavet. Minskade bestånd får också stora effekter på det traditionella kustfisket och därmed

kulturarvet. Genomtänkta strategier med helhetssyn, som omfattar alla de nordiska länderna och fiskets olika värden, har i ljuset av detta möjlighet att skapa synergi-effekter mellan långsiktig näringsverksamhet, kulturarv och miljö. Som det är i dag kan regler för både metodik och utrustning skilja sig åt.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör ta initiativ till dialog med övriga nordiska länder för att utveckla gemensamma miljöstandarder och utveckla förvaltningssystemen i de olika länderna så att de harmonierar med varandra. Målsättningen bör vara att optimera den långsiktiga nyttan, säkerställa livskraftiga fiskbestånd och möjliggöra ett levande kustfiske.

En effekt av ökande koldioxidhalter i atmosfären och ökande temperaturer är försurning av våra hav. Försurningen hotar att påverka förutsättningarna för ekosystem och organismer, som i sin tur hotar att förändra och försämra för havets näringar och övriga livsbetingelser för kustborna. Nordiska rådet rekommenderade därför 2020 Nordiska ministerrådet dels att ta initiativ till ökat nordiskt samarbete i framtagande av kunskap inom området, inte minst om konsekvenser för kustborna och havens näringar, dels att utarbeta en långsiktig plan som leder till fungerande åtgärder för anpassning till och förebyggande av konsekvenser för näringarna och kustborna. Ett arbete har påbörjats med indikatorer kopplat till modellarbete för att följa utvecklingen och förutsäga konsekvenser. Resultatet ska fungera som underlag till kommande förhandlingar i Östersjöområdet och för beslut.

Resultat från avläsning av indikatorer är alltid känsligt för valet av indikatorer och modellering har definitionsmässigt inbyggda osäkerheter. Det är därför viktigt att säkerställa kvaliteten på data och slutsatser så långt det bara går. Ett systematiskt nordiskt samarbete kan kvalitetssäkra arbetet med kunskapsutveckling och utveckling av åtgärder. Det gäller även själva forskningens förutsättningar. Ett ökat nordiskt samarbete kan skapa gemensamma forskningsmiljöer för studier av effekter på förenklade modellekosystem där man kan variera en eller flera parametrar. En sådan gemensam forskningsinfrastruktur ökar möjligheter till studier och leder naturligt till mer samarbete mellan olika forskningsinstitutioner. Sådana satsningar på förbättrade möjligheter till modellering och till förbättrade forskningsmiljöer förstärker varandra.

Effektivisera klimatpolitiken

Nordiska ministerrådet har beställt en forskarutredning om det optimala sättet på vilket Norden kan bidra till klimatförbättring, redovisad i rådets tidskrift *Nordic Economic Policy Review* 2019. Forskarna, likväl som Nordiska ministerrådet, konstaterar att de nordiska ländernas optimala sätt att bidra till klimatförbättring är att stödja forskning om och spridande av nordiska innovativa tekniska lösningar till länder utanför Norden. Utskottet för ett hållbart Norden har också uttalat sig om att utskottet finner slutsatsen som en av de saker som är särskilt positiva i ministerrådets uttalande om miljöfinansieringsinstrumenten. Slutsatsen betyder alltså att de nordiska länderna bör ägna sig åt teknikutveckling i stället för åtgärder för triviala utsläppsminskningar som inte leder till ny teknik. Det är den effektivaste klimatpolitiken.

Det är vad Sverigedemokraterna har drivit länge. Det är genom teknikutveckling och spridning av den nya tekniken, t.ex. genom bistånd till u-länder, som Sverige kan göra klimatnytta på riktigt. Klimatet avgörs inte i Sverige och Norden. Vi sverigedemokrater anser att regeringen därför bör ändra inriktning på den svenska klimatpolitiken i enlighet med forskarnas, Nordiska ministerrådets och Sverigedemokraternas slutsatser.

Nordområdessamarbetet

Miljön i Arktis är unik och den biologiska mångfalden är av särskild vikt att bevara, vad gäller både natur och djurliv. Kombinationen av ett långsiktigt miljötankande och utvinning av naturresurser bör tas i beaktande. I Arktis finns många unika arter som riskerar att försvinna om inte hänsyn tas till mänsklig aktivitet i området. Det är även viktigt att identifiera kultur- och naturlämningar av höga skyddsvärden så att dessa kan skyddas från påverkan. Konkreta åtgärder för att förhindra rovdrift som kan skada miljön behöver också vidtas. Det är också viktigt att det finns beredskap för olika former av olyckor och utsläpp som allvarligt kan skada Arktis natur.

Arktis urfolk består av flera folk i den arktiska regionen, varav samerna är det folk som lever i de svenska arktiska områdena. Det är av största vikt att Arktis urfolk och de folk som finns i den arktiska regionen kan verka fritt och utan inblandning. Utgångspunkten behöver vara att urfolken kan åtnjuta samma möjligheter och rättigheter som övriga folk i Arktis.

Bevarandet av kulturen för folken i Arktis är en fråga som är viktig, och i Sverigedemokraternas budgetmotion för 2020/21 har 2 miljoner kronor tillförts till Åjtte – Svenskt fjäll- och samemuseum och 2 ½ miljon kronor till Internationella Samiska Filminstitutet. Urfolken i Arktis och övriga folkgrupper har ett unikt kulturarv som utvecklats under årtusenden och präglats av de särskilda miljömässiga förutsättningar som finns i Arktis. I Sverige behöver den samiska kulturen och kulturen för nordbor som verkat i Arktis bevaras.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Markus Wiechel (SD)

Mats Nordberg (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Lars Andersson (SD)

Björn Söder (SD)

Sara Gille (SD)